

KRÁTKÝ ÚVOD DO PROBLEMATIKY EXTREMISMU

CO JE TO VLASTNĚ EXTREMISMUS?

Extremismus. V dnešní době velmi skloňované a používané slovo. Rozumíme mu však? Víme, o co se jedná? Jak se najednou toto slovo objevilo v našem slovníku a hlavně ve slovníku politiků, novinářů, pedagogů, policistů? Denně o něm slyšíme, je součástí dokonce některých vládních prohlášení a v souvislosti s volbami v letošním roce o něm zajisté ještě uslyšíme.

Slovo extremismus jako takové nenajdete samostatně jako označení protiprávního jednání v trestním zákoníku. To je správné a neškodí to demokratickým principům. Nelze s přesností určit, kdy se jedná již o projevy extremismu. Mnohdy dochází přímo mezi odborníky na tuto problematiku a například právníky k nejednotným názorům. Kde tedy končí svoboda projevu, slova, náboženství a kde začíná „tzv. extremismus“? Nejlépe se daná situace vyhodnocuje použitím slova „extrémní“ nebo „vybočující“. I přes skutečnost, že jsme členy EU, NATO a dalších uskupení a Česká republika podepsala mnoho společných dokumentů, neexistuje univerzálně platná definice. Je to zcela v pořádku. Musíme si uvědomit, že každý stát při řešení problému spojených s problematikou extremismu vychází z jiných historických, sociologických či politologických aspektů a jednotná definice by způsobila nedozírné problémy. Projevy extremismu řadíme mezi rizikové chování. Extremismus je pojem, který sociální vědy neužívají kvůli jeho vágnosti a jeho aplikace v akademických rozpravách bývá stabilně kritizována. Používá se v jazyce policejních složek, které ho definují jako: „Jakákoli aktivita směřující proti ústavě a demokracii.“¹

DEFINICE EXTREMISMU²

Doc. Jan Charvát z FSV UK hovoří o této problematice tímto způsobem: „*Jakákoli ideologie nebo aktivita, která směřuje proti stávajícímu politickému systému jako takovému a klade si za cíl jeho likvidaci a následné nahrazení vlastní alternativou. Většinou se předpokládá, že půjde o alternativu nedemokratickou.*“³

Při svých přednáškách tuto definici využívám s mírnou úpravou pro cílovou skupinu žáků devátých tříd ZŠ nebo prvních ročníků SŠ:

„*Jakákoli ideologie (nacismus-neonacismus) nebo aktivita⁴ (koncert, demonstrace, film, článek), která směřuje proti stávajícímu politickému systému (demokracie⁵), chce jeho likvidaci a nahrazení nějakou, většinou nedemokratickou, alternativou (národní socialismus po vzoru období let 1933-1945 v Německu).*“

ZÁKLADNÍ DĚLENÍ EXTREMISMU Z BEZPEČNOSTNÍHO HLEDISKA

1. Pravicový extremismus (neonacisté, autonomní nacionalisté, pravicoví populisté apod)
2. Levicový extremismus (komunisté, anarchisté, trockisté, levicoví populisté apod)
3. Radikálně ekologický extremismus (A.L.F - Animal Liberation Front)
4. Náboženský extremismus (sekty, scientologická církev, satanismus apod)
5. Divácké násilí (Hooligans, Ultras)
6. Různé subkulturní směry (Skinheads, Punk, DIY, Tekno (součást DIY), Black metal, Squating apod)⁶

mimo základní dělení: různé populistické kampaně na sociálních sítích.⁷

Uvedl jsem základní dělení, které používají bezpečnostní složky. Tedy ne z politologického pohledu, ale bezpečnostního. Důvodem mého rozhodnutí je spolupráce pedagogických pracovníků při problémech související s extremismem. Je prokazatelné, že při zvláště nebezpečných projevech, které již nelze řešit dle školního řádu či některých metodických pokynů, se učitelé, ředitelé, metodici či výchovní pracovníci obrátí na OSPOD, kurátory, nebo koordinátory prevence kriminality. Společně poté řeší věc s policií.

Magistr

Aplikace pro ředitele škol

Rád bych v aplikaci Magistr vždy na konci každého mého příspěvku uvedl nějaký konkrétní příklad z praxe. V tomto příspěvku uvedu některé pro extremisty významné dny, které hrají hlavní roli v mnohdy fiktivních oznámení o konání shromáždění. Mám na mysli například významný den pro neonacisty – narození Rudolfa Hesse (nebo úmrtí). Ve větším městě v ČR bude oznámen pochod „proti nárůstu preferencí komunistů“. Jedná se však o zástěrku. Po shromáždění následuje většinou opět oznámený pochod a následně soukromá oslava (narozeniny nebo jiná soukromá událost). Všichni účastníci jasně vědí, co oslavují. Vše ostatní je jen legenda pro pořádání akce pravicových extremistů. Níže uvedená tabulka je zpracována dle materiálů pana doc. Miroslava Mareše z Masarykovy univerzity v Brně a z materiálů Policie ČR.

1. Současný politický extremismus a radikalismus, J. Charvát, Portál, Praha 2007
2. Definice pro pedagogy v Metodickém doporučení k primární prevenci MŠMT příloha č.9
3. Současný politický extremismus a radikalismus, J. Charvát, Portál, Praha 2007
4. Může se jednat i o aktivitu spojenou s některými subkulturními směry (Skinheads, anarchisté, hnutí Punk apod)
5. Zdůraznit, že je to zatím to nejlepší co člověk vymyslel, ale má i své chyby (dnešní situace)
6. Mnohdy jsou kategorie provázané (např. Neonacista – hooligans – příznivci nazi Skinheads)
7. I dobře myšlená demokraticky pořádaná kampaň na sociálních sítích, může být zneužita extremisty nebo se může přeměnit v radikální vystoupení zejména mladých lidí. Zde si neplést radikalismus a extremismus. Radikalismus má mnohdy prvky extremismu, ale nevybočuje z ústavních pravidel.

VÝZNAMNÁ DATA MEZI EXTREMISTY

datum	Možný důvod aktivity
30. ledna	30. I. 1933 – Adolf Hitler jmenován říšským kancléřem
13. února	13.2.1945 – Bombardování Drážďan anglo-americkým letectvem
13. února	13. 2.1945 – Dobytí Budapešti Rudou armádou (mezinárodní setkání neonacistů)
23. února	23. 2.1930 – Smrt Horsta Wessela, kulturní postava nacismu
30. března	30. 3. 2004 – Smrt Romana „Elmara“ Skružného (kulturní osoba mezinárodního neonacismu z České republiky)
20. dubna	20. 4. 1889 – narození Adolfa Hitlera (der Führer)
28. dubna	28. 4. 1945 - Úmrtí (usmrcení komunisty) Benita Amilcareho Andrea Mussoliniho («Duce»)
30. dubna	30. 4. 1945 – smrt Adolfa Hitlera («Führer»)
1. května	1. 5. 1933 – vyhlásil Adolf Hitler 1. květen za „Den národní práce“. Z tohoto důvodu používají i neonacisté 1. Máj jako svůj svátek práce a pořádají demonstrace a shromáždění. Nejvíce v Brně a v Praze.
8. května	8. 5. 1945 – Porážka nacistického Německa, závazek pro neonacisty tuto porážku odčinit. Vzpomínka na padlé se uskutečňuje většinou na hřbitovech, kde jsou pohřbeni i nacističtí vojáci Wehrmachtu a Waffen SS (např. Jihlava)
10. května	10. 5. 1941 – Let Rudolfa Hesse do Anglie.
11. května	11. 5. 2010 – Začátek Vítkovského procesu
16. května	16. 5. 1999 – Smrt Miloše Řeha
21./22. června	Letní slunovrat (starogermánská tradice)
30. června	30. 6. 1934 – »Noc dlouhých nožů« – likvidace SA a dalších tzv. spiklencům proti režimu
20. července	20. 7. 2011 – Vražda Roma Oty Absolona ve Svitavách, využíváno jako připomínka udajného justičního omylu na soudem odsouzeném vrahovi – neonacistovi Vlastimilovi Pechancovi. Pořádají se demonstrace a shromáždění. Střety s radikálními antifašisty.
29. července	29. 7. 1883 – Narození Benita Amilcareho Andrea Mussoliniho („Duce“) ⁸
11. srpna	11. 8. 1957 – narození Iana Donaldsona Stuarta
17. srpna	17. 8. 1987 – Smrt Rudolfa Hesse (údajná oběť II. sv. Války), pochody na mnoha místech Německa, zejména v Wunsiedlu. Rovněž, ale také např. ve Švédsku.
1. září	1. 9. 1939 – Začátek II. světové války
24. září	24. 9. 1993 – Smrt Iana Donaldsona Stuarta (dopravní nehoda)
28. října	28. 10. 1918 – Vznik ČSR, státní svátek = volno tj. Možnost různých neonacistických, pravicově populistických a autonomně nacionalistických akcí. Den vymezení se tzv. „masarykovsko – havlovskému pseudohumanismu“.
20. října	30. 10.1932 – Narození Romana „Elmara“ Skružného
9. listopadu	9.11.1923 – Neúspěšný pokus o puč NSDAP v Mnichově (pochod na Feldherrenhalle), využíváno jako vzpomínka na všechny padlé v neonacistickém a nacistickém hnutí.Pamětní vyznamenání 9. listopadu 1923 (Řád krve)
9. listopadu	9. 11. 1925 – Založení jednotek SS
9. listopadu	9. 11. 1938 – tzv. „Křišťálová noc“ - rozsáhlý antisemitský teror-pogrom v nacistickém Německu. ⁹
17. listopadu	17. 11. 1939 (1989) – Nacistická protistudentská represe, pád komunismu, státní svátek = volno tj. Možnost různých neonacistických, pravicově populistických a autonomně nacionalistických akcí, zvláště kritika polistopadového systému
8. prosince	8. 12. 1984 – tzv. „Den mučedníků“ („Martyr´s Day“), zabití neonacistického teroristy Roberta J. Matthewse z organizace The Order agenty FBI
18. prosince	18. 12. 2011 - Úmrtí Václava Havla
21./22. prosince	Zimní slunovrat (starogermánská tradice)

8. V roce 1926 mu byl udělen Československem Řád Bílého lva. Podnětem byl jeho kladný postoj k husitství a československým legiím za první světové války, který v Itálii propagoval. Později se ke svému postoji již nehlásil a řada jeho raných antiklerikálních knih byla za jeho vlády stažena ve fašistické Itálii z oběhu.

9. Mimojiné i na území bývalého ČSR, zabrané Sudety (pozn. David Lebeda)

ČÍSELNÉ POJMY

Číslo	Význam
14	14 slov amerického neonacisty Davida Lanea „We must secure the existence of our people and a future for white children“ (symbolický pozdrav neonacistů)
88	Heil Hitler – nacistický pozdrav
14/88	14 slov / Heil Hitler
0815	Název filmu o Wehrmachtu
18	Adolf Hitler, vůdce
4/20	Narozeniny Adolfa Hitlera
1347	„Mit deutschem Grüss“ – „S německým pozdravem“ (písemné heilování)
28	Blood and Honour – neonacistická organizace, heslo Hitlerjugend
311	Ku Klux Klan – vývojová fáze rasistické organizace
23W	White Supremacist – rasistické pojetí bělošské nadřazenosti
161	AFA – Anfifašistická akce (hnutí Antifa)
1-161	Anti-antifa ¹⁰
1312	Všichni policajti jsou bastardi (A.C.A.B.)
H15M/SDT	Hnutí 15. května/Skutečná demokracie teď (levicově orientovaní aktivisté)

Číselné šifry jsem uvedl z důvodu, že se mnohdy objevují na oblečení (rovněž popsané sešity, zdi, nástěnky apod.) některých studentů nebo i žáků (Např. A.C.A.B – Všichni policajti jsou bastardi – číselně 1312 (1. písmeno, 3.písmeno, 1. písmeno, 2. písmeno v abecedě). Nikdy samostatně bez odborníků na extremismus nezjistíte, zda se jmenovaný žák dopustil nošením problematického oblečení na veřejnosti naplnění skutkové podstaty některého protiprávního skutku uvedeného v trestním zákoně. Rovněž nedoporučuji ihned studenta či žáka zaškatulkovat jako extremistu. Mnohdy se jedná jen o projevy tzv. období protestu. Pokud nošení některého podezřelého oblečení s možnou extremistickou tematikou nedoprovází žádné jiné vybočení či projevy Hate Crime, rozhodně bych doporučil se motivovat Metodickým doporučením k primární prevenci – MŠMT příloha č. 9 týkající se rasismu, extremismu, xenofobie, antisemitismu. Postupujte stejně jako u jiného rizikového chování. Podobně jako o drogové problematice se musí předně začít hovořit, přiznat problém a následně jej řešit, tak i u extremismu, rasismu, xenofobii a dalších projevech se musí problém přiznat, hovořit o něm a řešit jej. A to bez ohledu, kdo je zřizovatelem školy. V minulosti se tato problematika podceňovala, a výsledkem byly mnohdy nezvládnuté protesty pravicových aktivistů na severu ČR a problematické zákroky proti anarchistům v souvislosti s protesty proti MMF a SB v Praze roku 2000 nebo teknařům na Czechteku v roce 2005.

10. Číslovky a význam sestaven dle materiálů politologa Miroslava Mareše z roku 2006, tabulka doplněná o některé číslovky a jejich význam zjištěný během mého působení u PČR (pozn. David Lebeda)